

Regeringskansliet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Datum 2024-05-14
SMHI Dnr 2024/510/5.4.1
Er referens LI2024/00248

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Yttrande över Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

SMHI anser att utredningen behandlar ett mycket angeläget område och att förslagen som beskrivs generellt är bra.

Allmänna synpunkter:

- Försörjningen av livsmedel är ett av de områden som kommer påverkas mest av klimatförändringarna och som behöver anpassas. SMHI anser det vore bra om utredningen hade beskrivit hur den relaterar till den nya nationella klimatanpassningsstrategin och med klimatanpassningsarbetet enligt Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Klimatanpassningsstrategin beskriver bland annat regeringens avsikt att i arbetet med civilt försvar och krisberedskap anlägga ett klimatanpassningsperspektiv och verka för samordning av arbetet med klimatanpassning och katastrofriskreducering. Även i Klimatpolitiska rådets senaste rapport beskrivs hur klimatpolitiken bör koordineras med civil och militär beredskap. SMHI bedömer att denna koppling inte framgår tydligt i utredningen och det vore bra om ett avsnitt fanns under kapitel 3 där behovet av klimatanpassningsarbetet beskrivs och tydligt kopplas ihop med livsmedelsberedskap.
- I definitionen av livsmedelsberedskap avses verksamhet som syftar till att upprätthålla den livsmedelsförsörjning som är nödvändig för befolkningens överlevnad, för att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga. SMHI anser att det i dagsläget är oklart i vilken mån de samhällsviktiga verksamheterna som upprätthåller dessa funktioner själva ska säkerställa tillgång till livsmedel för den egna verksamheten. Även om samhällsviktig verksamhet har ett ansvar för att anskaffa nödvändiga förnödenheter inkluderar detta utmaningar, till exempel saknar många samhällsviktiga verksamheter förmågan att tillaga sådana förnödenheter vid allvarliga störningar. Förmåga till beredning finns

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

emellertid inom offentliga måltidsverksamheten i kommunerna. SMHI anser att det bör utredas om det är möjligt att inkludera måltider till vissa samhällsviktiga funktioner i kommunernas uppdrag. Det finns även behov av att göra en avgränsning i ansvaret för livsmedelsförsörjningen mellan den samhällsviktiga verksamheten (arbetsgivaren) och den enskilde medarbetaren. Dessa frågor arbetar många samhällsviktiga verksamheter med i sin beredskapsplanering och det påverkar beredskapsmyndigheters förmåga att upprätthålla verksamheten. SMHI anser att det behövs en nationell vägledning för att hantera dessa frågor.

Beroende på hur mycket inom försörjning av livsmedel som till exempel en beredskapsmyndighet förväntas hantera kan kostnader uppstå för samtliga beredskapsmyndigheter i avsnitt 18 om finansiering.

Specifika synpunkter:

- I avsnitt 3.3 beskrivs hotbild mot livsmedelsförsörjning, där beskrivs att extremt väder såsom torka kan hota livsmedelsproduktionen. SMHI anser att avsnittet med fördel kan utvecklas vad gäller:
 - Kraftiga skyfall förväntas bli vanligare vilket kan leda till översvämningar.
 - Höjda havsnivåer kan leda till översvämning, erosion och havsvatteninblandning i grundvattnet vid kustområden. Höjda havsnivåer kompenseras till viss del av landhöjningen.
 - Mildare vintrar kan påverka rennäringen.
 - Att även extremväderhändelser och förändrat klimat i andra länder kan påverka livsmedelsförsörjningen i Sverige.
- I avsnitt 14.1.2 beskrivs behovet av särskild forskning. Det bör framgå av utredningen att det finns behov av kunskap om framtidens klimat med avseende på vilka effekter klimatet kommer få på livsmedelsberedskapen, och då specifikt på svensk livsmedelsproduktion. SMHI kan stödja med anpassade underlag i detta arbete.

Generaldirektör Håkan Wirtén har beslutat i detta ärende efter föredragning av Carl Granström. Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har deltagit vid den slutliga handläggningen.

För SMHI

Håkan Wirtén
Generaldirektör

Carl Granström
Verksamhetsansvarig
krisberedskap

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda